

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Apponyi Sándor gróf világhírű könyvtárát a Nemzeti Múzeumnak adományozta*

Forrás:

Nemzeti Ujság

3n

1924. 11. 26.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

027.1

Hely

O. Sz. K.

Idő

"1924"

Személy

Apponyi Sándor gróf világhírű könyvtárát a Nemzeti Múzeumnak adományozta

A nemzetgyűlés törvénybe iktatja az ajándékozást — Mit tartalmaz a „Bibliotheca Apponyiana“?

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) Szomorú állam-gazdasági viszonyaink a magyar kulturintézményeket újabb főkép a társadalom áldozatkészségére utalják. A Magyar Nemzeti Múzeum vezetősége okos és céltudatos agilitással és propagandával állandóan hangsúlyozza ennek az áldozatkészségnek a szükségességét és így bele tudta plántálni a lelkekbe, hogy ez valósággal kötelessége ma a társadalomnak. Páradsán értékek gyarapították ily módon épp a legújabb időkben a Nemzeti Múzeum különböző gyűjteményeit s ez adományokhoz méltón sorakozik most a legújabb: Apponyi Sándor gróf világhírű könyvtára, melyet a legnagyobb magyar bibliofil szeptember 15-én kelt ajándékozási okirattal a Nemzeti Múzeumnak ajándékozott.

Apponyi Sándor gróf a Múzeum régi mecénásai közé tartozik. Értékes adományaival ismételtelen felkereste a Magyar Nemzeti Múzeum Régiség-tárát s a székszárdi Tolnavárnagyczei Múzeumnak is legnagyobb jótévedője. Nagylelkűségét most, egész életén át gyűjtött kincseinek felajánlásával koronázta meg, midőn nyolcvanöt éves születésnapján az egész nemzetet hátrala kötelező elhatározásának adott kifejezést. Ez az adomány annyira kimagaslók a Széchenyi Könyvtár minden újabb gazdagodása közül, hogy Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter ennek emlékezetéül felelevenítesre méltónak ítélte a Nemzeti Múzeum első évtizedeiben szokásban volt gyakorlatot, mely az országos jelentőségű múzeumi adományokat azok törvénybeiktatásával adta át hátrala emlékeztül és példaadásul az utókoroknak.

Apponyi Sándor gróf longyeli kastélyában őriz világhírű hungarica-gyűjteményét. Könyvészeti kincseit szakkörökben már félszázada a legpáratlanabb magángyűjteményként tartják számon. A köztisztelőben álló főur — aki ez év elején töltötte be nyolcvanadik életévét — tizenöt éves gyermekifju kora óta ritka céltudatossággal állította fényes képességeit és dus anyagi eszközeit nemes gyűjtőszeszzenvedélye szolgálatába. Mint a monarchia párisi nagykövetségének Apponyi Rudolf grófnak fia, Párisban született. Serdülő éveiben megfordult a nyugati világvárosok mindegyikében s alkalmat volt megismereni a könyvritkaságok valamennyi magán- és kereskedelmi gyűjtőhelyét. Édesatyja oldalán maga is a diplomáciai pályára lépett, de atyja halálával visszavonult s azóta csak áldásos, a magyar kultúra szempontjából szinte gondviselészerű kedvtelésének élt. Kezdetül fogva magyar érdekű ritkaságokat gyűjtött, de nem a hazai termékeket, hanem a külföld hungaricáit, mindazt, ami a XV—XVIII. századok folyamán hazánkkal kapcsolatban a haza határain túl nyomtatásba került. A Magyar Nemzeti Múzeum könyvtára — mely a magyar vonatkozású anyagnak hivatászerű egybegyűjtője és megőrzője — feladatának éppen ezt az ágát tudta legkevésbé megoldani; ebben a tekintetben a lappangó anyag felkutatás, valamint az ötletszerűen felmerülő egyes darabok nyilvántartása és kellő pillanatban megszerzése a könyvtár anyagi eszközeiből megvalósítható sohasem volt. Most tehát az Országos Széchenyi Könyvtár anyaga éppen ebben a

vonatkozásban egészen ki majd a Bibliotheca Apponyiana pénzértékben fel nem becsülhető kincselvel.

A longyeli gyűjtemény már az 1822-i könyvköltés-táson is a Corvina-csoportja mellett a legnagyobb feltűnést és bámulatot keltette mind darabjaival, mind azok külső, kivált a kötésekben megnyilvánuló szépségével. Akkor 54 válogatott darab szerepelt a kiállításon, legtöbbjük Capé, Trautz-Bauzonnet s Bedford műhelyéből való remek kötésekben. Az ösnyomtatványok száma az Apponyiana-ban már akkor meghaladta a százat, a magyar vonatkozású daraboké pedig az ötszázat is.

A kollektió értékéről és gazdagságáról azonban csak az 1900—1902. évek során Apponyi Sándor tollából megjelent katalóguskötetek adtak valódi fogal-

mat. Ezekbe a már kevésbé előbb eladásra került híres gyűjteményekből megszerzett darabok is bekerültek, az angol *System*-, *Park*-, *Hamilton*-, *Sunderland*- és *Woodhull*-, az olasz *Borghese*- és *Manzoni*-, valamint a híres bécsi *Karajan*-féle gyűjtemények ritkaságai.

Maguk a katalógusok is alapvető fontosságú forrásmunkái a történeti és könyvészeti irodalomnak, valódi mintapéldái a tudományos catalogue raisonné-nak. A két megjelent köteten kívül sajtó alatt áll két újabb kötet, melyek majd az anyag eddig nem ismert részének képráztaó gazdagságát tárják fel a bibliofilok előtt.

Ma a gyűjtemény darabszáma több ezerre tehető. Ezt a rendkívüli értékű külföldi hungarica gyűjteményt hatalmas könyvészeti segédkönyvtár egészíti ki. A gyűjteményben igen sok a nemzetközi forgalomban is unikumnak számító példány és még több olyan, mely eddig csupán külföldi gyűjteményekben volt ismeretes, itthon azonban egyetlen könyvtárban

nem volt található. Ilyenek főleg az aprónyomatványok, egykoru ujságlapok, metszetek és térképek csoportjában vannak nagy számmal. Nyelvek szerint legtöbbször német, ezt követik olasz, francia, hollandi és angol darabok. A legrégebbi rólunk szóló külföldi hírlap 1474-ből való, majd a mohácsi vészről négy egykoru német ujság található a gyűjteményben s attól fogva történelmünk minden kiemelkedőbb eseménye gazdagon tükröződik a korabeli külföldi sajtóban. Bécs ostromának, Sziget elestének, Bethlen Gábor diplomáciájának, a Frangepán—Nádasdy löszszezsküvésnek s a Thököly- és Rákóczi-kornak nagyértékű történeti forrásanyagát őrizi az *Apponyiana* gazdagságu kollekcioja.

A gyűjteménynek egy másik csoportja olyan darabokat foglal magában, melyek a mű kiadását előmozdító vagy a szerzőket támogató magyarokhoz szólnak, ajánlásaik vagy egyéb hazai vonatkozásaik által nyernek hungaricum-jelleget. Ezek értéke elsősorban művelődéstörténeti.

A *Bibliotheca Apponyiana* büszkesége a hazai bibliofiliának megángyűjteményül is, mikor pedig majd a Széchenyi-Könyvtár nemzeti gyűjteményében nyer különálló és esztétikai tekintetben is anyagához méltó elhelyezést, közműveltségünk hatalmas kincséhez válik. A *Bibliotheca Apponyiana*at becélező törvény pedig minden időkben tanúsítja majd, hogy a magyar nemzet mily hatalmas erőforrással rendelkezik nagy fainak lelkes és bölcs áldozatkészségében.

